

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

I. Ionescu-Doll. — *«Curs de Criminologie»* de Traian Pop, *Jurisprudența Română.* — *Inalta Curte de Casație și Justiție.*
s. I. — Accelerarea judecăților. — Apel. — Neplata taxelor.
(David Reichenburg cu I. Petrișeanu).
Idem. s. II. — Tutelă. — Ipotecă. — Imobil al minorilor. — Indivizibilitate.
(Firma L. Berceviți cu I. Cristopol).
Idem. s. III. — Cambie. — Excepțiuni. — Probă scrisă.
(N. Basilescu cu Contesa P. Hessenstein și alții).
Curtea de Apel București, s. I. — Act total. — Transcriere.
Dacă poate fi făcută după celebrarea căsătoriei.
(Filoftea Iliescu cu Alex. Iliescu).
Trib. Ilfov, s. I c. c. — Minoritate. — Acte făcute de minor.
— Leziune. — Lipsa formalităților legale. — Convențiune. —
Terțiu. — Quasi-delict. — Nulitate.
(Minist. de Finanțe cu Djibrail Sarchiz).

„CURS DE CRIMINALOGIE“

de d-l Traian Pop, Profesor la Universitatea din Cluj

Marele penalist de la Cluj, d. Traian Pop, profesor la Facultatea juridică a Universității din acel oraș, a îmbogățit literatura juridică română, cu o nouă lucrare de mare valoare „*Curs de Criminologie*”; un volum de peste 700 pagini.

Il numesc „marele penalist” pentru că deși nu am cinstea de a-l cunoaște personal, astfel s'a dovedit a fi d. Pop.

În adevăr, îndată după Unire, de când Universitatea din Cluj s'a afiliat științei române, d. Profesor Pop înțelegând menirea vieții universitare, în epoca unirei, s'a pus serios pe muncă, spre a da la lumină lucrări cari să niveleze cunoștințele între trecut și viitor, să înlesnească astfel tranziția între cele 2 epoci.

Prin muncă continuă, începând de la 1921, d. Pop a dat la lumină aproape în fiecare an câte un volum.

Astfel : în 1921 ne-a dat primul volum din tratatul său de „*Drept penal*”; în 1923 a făcut să apară vol. II, asupra aceleiași materii ; în 1924, Vol. III în continuare și în 1928, ne-a dat „*Cursul de Criminologie*”, toate acestea, în afară de o altă lucrare, tot atât de importantă : „*Dicționar juridic româno-maghiar și maghiaro-român*” apărut tot în 1921.

Aceste importante lucrări, scrise într'un timp atât de scurt, dovedesc serioasa preparațiune a autorului pentru materia ce e chemat a preda.

Dealtfel, volumele D-lui Pop, scrise nu numai asupra dreptului penal român în comparațiune cu cel maghiar, dar în comparațiune cu a celor mai importante legislațiuni străine, dovedesc cu prisosință afirmațiunea noastră.

În atari condițiuni, lucrările d-lui Pop au căpătat un rol important în evoluțiunea științei penale române.

Pentru cine a urmărit dezvoltarea acestei științe, în ultimii 60 ani, a putut constata cu ușurință că în mersul ei evolutiv a fost ajutată și determinată de câteva lucrări de valoare, apărute la timp, spre a-i îndruma pașii în viitor.

Astfel sunt :

1. Codicele penal de Alex. Crețescu (1866), care comentează numai șase articole din cod.

2. Magazinul judecătoresc de G. Costaforu 1872.

3. Cursul Profesorului G. Cantilli, care deși netipărit a servit mult la îndrumarea științei penale române.

4. În timpul din urmă, sunt cele trei volume ale mult regretatului Profesor G. Tanoviceanu, asupra dreptului și procedurii penale, despre cari se poate spune mai mult decât despre toate cele de mai sus, că a pus bazele dreptului penal român.

Tot astfel de rol îl au și lucrările D-lui Pop. Ele sunt azi singurul studiu comparat asupra dreptului penal și deci singura călăuză a juriștilor români în cunoașterea dreptului maghiar. Ele servesc astfel la făurirea principiilor de unificare a dreptului român și cel transilvănean (ungar).

Revenind la *Cursul de Criminologie*, suntem datori să recunoaștem, că este o lucrare care va lăsa urme, căci avem convingerea că ea va avea meritul de a scoate și la noi studiul dreptului penal din făgașul pur juridic de până azi, spre a-l transpune pe tărâmul său adevărat, acel de știință socială.

În adevăr, criminalitatea înainte de a deveni fenomen juridic este un fenomen social sau biologic, și pentru a-l studia, a cunoaște fenomenul juridic în realitatea lui, în cauzele lui, este necesar a studia fenomenul social, economic, etc.

Obiectul criminologiei îl formează tocmai studiul fenomenului social, a cauzelor crimei și a mijloacelor de luptă contra ei.

În știință, nu toți autorii sunt de acord asupra obiectului sau definițiunei criminologiei, din care cauză mulți s'au ferit a-l da o definițiune, ci s'au mărginit a da explicațiuni asupra noțiunei principiilor, metodei și diviziunei ei. De asemenea nici denumirea de Criminologie introdusă de Garofalo și de von Liszt, nu e admisă de toți.

Unii au intitulat-o „*Criminologie socială*” iar alții „*Sociologie criminală*”.

Garraud crede că denumirea de „Sociologie criminală” e mai de preferat decât cea de „Criminologie”, aceasta din urmă fiind mai puțin cuprinzătoare.

Alții, au întrebuițat denumirea de „Antropologie criminală”, ceea ce era evident greșit, pentru că antropologia are un câmp de cercetare mai restrâns, ea studiind chiar în om cauzele criminalității.

În ceea ce privește raporturile dintre Criminologie și dreptul penal propriu zis, e deasemenea discuțiune.

Unii susțin că studiul dreptului penal propriu zis nu trebuie confundat și complicat cu studiul cauzelor sociale ale crimelor, studiu care poate fi interesant pentru jurist, dar care privește niște fenomene anterioare faptului juridic, pe când pe jurist îl interesează și trebuie să-l intereseze faptele numai din momentul de când ele îmbracă haina fenomenului juridic.

Studiul fenomenelor anterioare faptului juridic ar putea fi științe auxiliare pentru dreptul penal. Această părere e susținută și de d. Profesor Hugueney la cursul său.

Reprezentanții școlii pozitivistice italiene, susțin din contră, că problemele criminale fiind complexe, studiul științelor criminale trebuie să cuprindă pe lângă știința dreptului penal propriu zis și studiul celorlalte fenomene sociale ce însoțesc sau sunt cauza fenomenului juridic (Ferri) și că denumirea de criminologie sau sociologie criminală să le cuprindă pe toate; că dreptul penal în această concepțiune, nu este decât un capitol al sociologiei.

În fine, de când s'a recunoscut de unii autonomia unei a 3-a ramuri a științei dreptului și anume a *Penalologiei și dreptului penitenciar* (după unii, drept penal penitenciar) se discută care poate fi limita între obiectul acestei ramuri a dreptului și criminologie.

Unii atribuie Penalologiei și științei penitenciare, toate remediile de prevenire a criminalității (profilaxia) cât și tratamentul ei (terapia), alții numai o parte din aceste materii etc. etc.

Autorul după ce dezvoltă pe larg aceste discuțiuni se raliază la părerea că Criminologia are ca obiect studiul fenomenelor anterioare fenomenului juridic al crimei și a remediilor lui, și că dreptul penal trebuie studiat împreună cu toate celelalte științe sau discipline cari au de obiect studiul crimei și al criminalității.

D-l Profesor Pop, după cum se vede, este un adept al nouilor tendințe în dreptul penal și al nouilor metode de cercetare a fenomenului complex, care se numește criminalitate și ca atare îmbrățișează teza pozitivistă și recomandă metoda filosofiei pozitivistice, adică metoda de observațiune sau experimentală, ca singura care poate lumina asupra realității genezei, condițiunilor și efectelor fenomenului.

Deși nu sunt partizan al doctrinei pozitivistice penale, pentru că mi place să păstrez însă iluzia libertății morale a individului, nu eu voi contesta serviciile pe cari, în adevăr, studiul criminologiei l-a adus dreptului penal în general; ele sunt azi necontestate de întreaga lume științifică penală.

„La sociologie criminelle, spune d. Garraud, a donné une nouvelle orientation au droit penal....

„Les juristes doivent beaucoup, en effet, à la sociologie criminelle, et pour l'amélioration des lois, comme pour celle des jugements..... 1)”.

Pentru a înlesni introducerea în studiul criminologiei d. Profesor se ocupă la începutul lucrării, în titlu preliminar, cu un studiu de sociologie generală și cu teoriile diferiților autori asupra caracterului sociologic și evolutiv al dreptului, pentru ca cel ce studiază fenomenul crimei să fie informat asupra materiei sociologiei.

Se ocupă apoi de dreptul de a pedepsi al societății și de diferitele teorii asupra fundamentului dreptului de a pedepsi precum și de școlile criminale și de cauzele crimelor după diferite școli.

Studiază teoriile asupra responsabilității penale, geneza criminalității și diferiți factori cari pot determina criminalitatea: antropologici, sociali, fizici sau *cosmo-telurici*.

În fine, într'un ultim titlu, se ocupă de *remediile criminalității*.

Este foarte greu și nici nu încercăm să dăm un tablou al tuturor materiilor ce tratează volumul d-lui profesor Pop.

Ceea ce trebuie să recunoaștem este faptul că lucrarea d. Pop este cea mai complectă lucrare asupra criminologiei, chiar și din cele străine; apoi vasta erudițiune a autorului, care asupra fiecăreia din materiile tratate, procură un vast material, dând întreaga mișcare științifică, cu trimiteri la literatura română, franceză, germană, engleză, etc., fac din lucrarea sa o operă de o valoare reală, care-i face cinste nu numai d-sale personal, dar însăși științei penale române.

O astfel de lucrare trebuie să fie citită de orice jurist sau cercetător al științei penale și învățată de orice student, care de azi înainte voește a face studii juridice serioase.

În ceea ce ne privește, felicităm în mod sincer pe d. profesor Pop pentru opera sa desăvârșită și-i urăm să continue activitatea sa pentru cinstea Facultății din Cluj și ridicarea științei penale române.

I. IONESCU-DOLJ

Președinte Consiliul Legislativ.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 2 Iulie 1928

Președinția D-lui Oscar N. Nicolescu, Prim-Președinte

David Reichenburg și alții cu I. Petrițeanu

ACCELERAREA JUDECĂȚILOR.—APEL.—NEPLATA TAXELOR DE COMUNICARE.—DACĂ ATRAGE NULITATEA APELULUI.—ART. 4 ȘI 38 DIN LEGEA ACCELERĂRII JUDECĂȚILOR.

Cu toate că potrivit art. 4 combinat cu art. 38 din legea accelerării judecăților, Președintele îndată ce primește cererea de apel și constată că s'au plătit taxele de înmânare, ordonă să se comunice intimatului apelul, pentru ca

acesta să poată uza de dreptul de a face în-tâmpinare, totuși faptul că apelantul nu a plătit taxele pentru comunicarea apelului, nu poate atrage nulitatea lui, de oarece nici textele de mai sus nici alt text din legea accelerării nu sancționează cu nulitatea expresă neîndeplinirea de către apelant a acestor obligațiuni legale.

No. 1564. — Casată, după divergență, deciziunea cu No. 123/1926 a Curții de Apel din Iași S- II, în urma recursului făcut de David Reichenberg și alții în proces cu I. Petrițeanu.

S'au ascultat D-nii avocați Bărcu pentru recurenți și Th. Jurist pentru intimat.

Curtea deliberând,

Văzând motivul de casare astfel formulat :

1. „Violarea art. 36, 38 și 53 din legea accelerării judecăților și 735 pr. civilă”.

Având în vedere că, în ședința dela 10 Februarie 1928, cum și astăzi în instanță, recurenții au declarat că susțin din acest motiv, astfel cum este formulat, numai partea referitoare la chestiunea dacă obligațiunea impusă apelantului prin legea accelerării judecăților că, odată cu depunerea apelului, să plătească și taxele de procedură, este sau nu sancționată în mod virtual prin nulitatea apelului, — renunțând la partea din motivul de casare prin care susțin inaplicabilitatea dispozițiilor legii accelerării, la apelurile ce se judecă după legea proprietarilor.

Având în vedere că, potrivit art. 4 com. cu art. 38 legea accelerării judecăților, Președintele îndată ce primește cererea de apel și constată că s'au plătit taxele de înmănare, ordonă să se comunice intimatului apelul, pentru ca acesta să poată uza de dreptul de a face întâmpinare.

Considerând că nici aceste texte și nici alt text din legea accelerării nu sancționează cu nulitatea expresă a apelului, neîndeplinire de către apelant a acestor obligațiuni legale.

Că nu se poate susține nici că legea accelerării a putut în mod virtual să anuleze apelurile în care nu s'au plătit taxele de comunicare, deoarece atunci când legiuitorul a voit a sancționa cu nulitate neîndeplinirea unei cerințe formale, a spus-o în mod expres, cum este în cazul art. 3 și 37 pentru neobservarea normelor prescrise prin art. 1 și 35 ; că pe lângă aceasta, legea accelerării nu a derogat nici de la principiul de drept comun, consacrat prin legea timbrului, după care partea are posibilitatea ca printr'o plată ulterioară să înlăture anularea actului netimbrat ; că, din contră, ea a confirmat acest principiu prin disp. art. 55, de unde rezultă că, în sistemul acestei legi, neachitarea taxelor ce legiuitorul impune a se face chiar la introducerea actelor pentru valorificarea unui drept, nu poate atrage nulitatea actului și există posibilitate pentru parte de a le achita și ulterior, în condițiunile determinate de lege, cu atât mai mult cu cât este vorba de taxe de procedură, adică de taxele unor lucrări ce se efectuează ulterior introducerii cererii.

Că, prin urmare, deși președintele Tribunalului a înaintat apelul recurenților fără ca dânsii să fi plătit taxele de comunicare, Curtea de Apel nu era autorizată nici prin vre-un text expres din legea accelerării, nici conform spiritului ei,

să declare inexistent acest apel ; că nu putea face acestea nici pe temeiul disp. art. 735 al. II pr. c. intimatul nesuferind nici o vătămare în sensul determinat de acest text, deoarece poate, fie ca dânsul să achite taxele de comunicare și să facă astfel a se putea da curs apelului, fie să aștepte îndeplinirea termenului prevăzut de art. 257 cod. pr. civ. și să ceară perimarea apelului.

Că, pentru aceste considerațiuni, motivul de casare astfel cum a fost restrâns, devenind fondat, recursul urmează a se admite.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIA II

Audiența dela 27 Martie 1928

Președinția D-lui Oscar N. Niculescu, Prim-Președinte

Firma L. Bercovici cu Ion Cristopol

TUTELĂ.— IPOTECAREA AVEREI MINORILOR.— CONDIȚIILE ÎMPRUMUTULUI.— ÎMPUTERNICIREA PREALABILĂ A CONSILIULUI DE FAMILIE.— FIXAREA CONDIȚIUNILOR.— ART. 401 ȘI 402 COD. CIV.

Din moment ce potrivit art. 401 și 402 cod. civil orice împrumut făcut de tutor pentru minor, trebuie în primul rând încuviințat de către consiliul de familie, urmează că tot consiliul de familie este singurul în drept a fixa și condițiunile în care împrumutul are a fi iăcut, iar atunci când consiliul nu arată aceste condițiuni, însemnează că consiliul de familie a înțeles ca împrumutul să fie făcut în condițiunile obișnuite, conform regulilor de drept comun.

Prin urmare, din moment ce regula obișnuită de drept comun este divizibilitatea datoriei, tutorele nu poate stipula prin actul de împrumut indivizibilitatea ei, din moment ce ea nu fusese încuviințată în mod expres de consiliul de familie.

No. 127.— Respins după divergență recursul făcut de firma L. Bercovici în contra Deciziei cu No. 223/925 a Curții de Apel din București S. IV în proces cu Ion Cristopol.

S'au ascultat d-nii avocați Vișu pentru recurentă și M. Antoniaide pentru intimat.

Curtea deliberând :

Asupra motivului I de casare în următoarea cuprindere : „Violare și greșită aplicațiune a dispozițiilor art. 401 și 402 cod. civil, nemotivare și exces de putere”.

Având în vedere că din decizia supusă recursului și din lucrările din dosar rezultă că, prin avizul din 28 Iunie 1919, membrii consiliului de familie al tutelei înființată pe urma defunctului Petre Cristopol au autorizat pe Alice Cristopol, tutoarea legală a celor doi minori Maria și Ion P. Cristopol, ca în această a ei calitate să contracteze un împrumut, la Banca Blank sau altă bancă, în sumă de 250.000 lei, fără a se fixa de către consiliu condițiunile în cari avea să fie făcut împrumutul, specificându-se numai că din suma îm-

prumutată, 181.000 lei să fie plătiți persoanelor anume arătate în aviz, iar restul să fie luat de tutoare ;

Că, după ce avizul a fost omologat în totul de Tribunalul Ilfov S. III prin jurnalul No. 11128/919, tutoarea a împrumutat suma de mai sus' dela Firma L. Bercovici prin actul autentificat de Tribunalul de Notariat la No. 19681 din 23 Septembrie 1919, act prin care se stipulează, între altele, că datoria este indivizibilă în sensul că creditorul va putea urmări plata și încasarea întregului capital împrumutat cu accesoriile lui dela oricare din minori sau moștenitorii lor ;

Că, datoria nefiind achitată la termen, Firma creditoare a cerut și obținut investirea cu titlu executoriu și executarea actului de împrumut ; că, la această executare, fostul minor, Ion P. Cristopol, a făcut contestație pentru motivul că dânsul nu poate fi ținut la plata întregi sume împrumutate, după cum a fost somat de către creditoare, ci numai la o jumătate dintr'însa pe care jumătate a și achitat-o ; că, Tribunalul de Notariat a admis contestația și a anulat urmărirea îndreptată contra contestatorului, prin sentința cu No. 37/925, confirmată în totul în apel de Curtea din București S. IV prin decizia cu No. 223/925, atacată la rându-i prin recursul de față de către creditoarea Firma L. Bercovici ;

Având în vedere că pentru a decide că contestatorul nu poate răspunde decât de plata unei jumătăți din suma împrumutată Tribunalul, ale cărui motive au fost adoptate prin decizia supusă recursului, argumentează prin sentința sa că datoria fiind divizibilă și divizibilitatea fiind regula generală de drept comun, tutoarea nu putea stipula indivizibilitatea din moment ce ea nu fusese încuviințată în mod expres de consiliul de familie ;

Considerând că, după art. 401, 402 cod. civil, tutorele, fie chiar tatăl și mama, nu poate lua cu împrumut pentru minor, nici a ipoteca sau înstrăina bunurile lui nemisțătoare fără o împuternicire prealabilă a consiliului de familie aprobată de Tribunal ;

Considerând că din moment ce orice împrumut făcut de tutor pentru minor trebuie în prim rând încuviințat de către consiliul de familie, acest consiliu de familie este singurul în drept a fixa și condițiunile în cari împrumutul are a fi făcut ;

Considerând că atunci când în avizul său consiliul nu arată toate condițiunile în cari tutorul este autorizat a contracta împrumutul, aceasta însemnează că consiliul de familie a înțeles ca împrumutul să fie făcut în condițiunile obicinuite, conform regulilor de drept comun ;

Considerând că regula obicinuită de drept comun este atunci când obiectul unei obligațiuni este divizibil, ca în speță, și obligațiunea este divizibilă ;

Că, prin urmare, regula obicinuită de drept comun fiind divizibilitatea, indivizibilitatea este o excepțiune, o derogare la dreptul comun, și ca atare, conform celor mai sus expuse, o asemenea clauză, care îngreuiază datoria minorilor, inserată de tutoare fără o împuternicire specială în acest sens din partea consiliului de familie, urmează a fi considerată ca nevalabilă după lege în ce privește pe minori ; așa că bine și în conformitate cu legea instanța de fond a decis că con-

testatorul Ion P. Cristopol nu poate fi ținut decât la plata a jumătate din suma împrumutată, și în consecință, motivul I de casare nu este întemeiat.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIA III

Audiența dela 25 Aprilie 1928

Președinția D-lui Șt. Mladoveanu, președinte

Nicolae Basilescu cu Contesa P. Hessenstein și alții

CAMBIE.—EXCOPTIUN'.—PROBĂ SCRISĂ.—SENSUL ACESTOR CUVINTE.—CHESTIUNE DE FAPT.—INTERPRETAREA ȘI APROBIREA INSTANTELOR DE FOND.—ART. 349 COD. COM.

Chestiunea de a se ști dacă un act poate constitui o probă scrisă în sensul art. 349 cod. com., nu constituie o chestiune de drept întru cât nicăeri legea comercială nu determină sensul termenilor „probă scrisă”, lăsând astfel judecătorului de fond latitudinea de a aprecia după cazuri, dacă actele prezentate pot sau nu constitui o atare probă, care să facă admisibile interogatorul și jurământul.

No. 405. — Respins recursul făcut de Nicolae Basilescu în contra Deciziei cu No. 9/927 a Curții de Apel din București S. IV în proces cu Contesa P. Hessenstein, Maria D. Maican și Violeta Maican.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare :

„Violarea art. 349 c. um.—Nemotivare”.

Având în vedere că, pentru a respinge excepțiunea plății cambiilor emise de recurent în ordinul autorului intimaților, Curtea de Apel constată în fapt și motivează că actele produse de recurent nu dovedesc vre-o recunoaștere din partea creditorilor, că datoria cambială reclamată prin acțiune ar fi una și aceeași cu datoria ipotecară, care a fost radiată, și deci nu pot constitui nici dovezi scrise în sensul art. 349 cod. com., cari să poată face admisibile probele în completare ale interogatorului și jurământului ;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă un act poate constitui o probă scrisă în sensul art. 349 cod. com., nu constituie o chestiune de drept, întrucât nicăeri legea comercială nu determină înțelesul termenilor „probă scrisă”, lăsând astfel judecătorului de fond latitudinea de a aprecia după cazuri dacă actele prezentate pot sau nu constitui o atare probă, care să facă admisibile interogatorul și jurământul ;

Că întrucât în speță Curtea de Apel constată în fapt că actele produse nu pot fi socotite ca o probă scrisă, întrucât ele nu conțin nici-o recunoaștere de plată a cambiilor, ci se referă la o altă creanță, garantată cu ipotecă, această constatare de fapt, întrucât e suficient motivată, aparține exclusiv instanței de fond și nu poate fi supusă controlului Curții de Casație ;

Că, dar, primul motiv de casare este neîntemeiat ;

Având în vedere că prin art. 3 și 4 din legea măsurilor

excepționale s'au declarat suspendate toate termenele, inclusiv cele privitoare la prescripțiunea cambiilor, pe tot timpul dela decretarea mobilizării : 15 August 1916 și până la trecerea armatei pe picior de pace : 1 Aprilie 1921, la care se mai adaugă cele trei luni prevăzute prin decretul-lege din 18 Iunie 1919 ; că prin urmare încetarea suspendării termenelor a avut loc la 1 Iulie 1921, așa încât suspendarea a durat 4 ani 10 luni și 15 zile ;

Că astfel fiind și întrucât în speță Curtea de Apel constată în fapt, prin verificări de calcule, că numai o parte din creanțe au fost prescrise, pe când prescripțiunea celorlalte, având scadențe posterior datei de 15 Februarie 1914, a fost întreruptă prin efectul dispozițiilor de lege mai sus arătate, cu drept cuvânt a respins excepțiunea peremptorie a prescripțiunii în ce privește aceste din urmă cambii și a obligat pe recurent la plată ;

Că dar și al doilea motiv de casare fiind neîntemeiat, recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. I.

Audiența dela 28 Martie 1928

Președinția D-lui C. Macri, președinte

Filofteia Iliescu și Alexandru Iliescu

ACT DOTAL.— DACĂ POATE FI TRANSCRIS ȘI DUPĂ CELEBRAREA CĂSĂTORIEI.—ART. 708 ȘI URM. PROC. CIVILĂ.

Un act dotal autentificat înainte de celebrarea căsătoriei, dar netranscris, este valabil între soți, dar nu este opozabil terților persoane, astfel că cererea soților de a transcrie actul lor, chiar după celebrarea căsătoriei, departe de a vătămă vre'un drept, nu are de consecință decât de a asigura, cel puțin de aci înainte interesele terților și deci o asemenea cerere nu poate fi respinsă pe motivul că este făcută după celebrarea căsătoriei și numai de către soți, fără concursul constitutorilor dotei.

Jurnal No. 1519. — Admis apelul făcut de către Filofteia și Alexandru Iliescu, personal și ca soț pentru autorizare contra jurnalului Trib. Ilfov Secția de Notariat cu No. 1639/928.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Filofteia Iliescu și Alexandru Iliescu personal și ca soț pentru autorizare în contra jurnalului Trib. Ilfov Secția Notariat, Nr. 1639/928, prin care li s'a respins cererea de transcrierea actului lor dotal autentificat de același Tribunal la Nr. 20361 din 1926 în registrele respective de foi dotale și de transcripțiuni al Tribunalului situațiunii imobilului ;

Având în vedere dispozițiunile art. 708 și urm. proc. civilă, după care toate convențiile patrimoniale sau contractele de căsătorie și foile dotale se vor autentifica și transcrie în registrul special ce se va ține la grefa fiecărui Tribunal de județ, iar dacă dota cuprinde imobile, actul se va transcrie și prin Tribunalul locului unde ele sunt așezate ;

Considerând că contractul de căsătorie fiind un act so-

lemn, autenticitatea lui constituie o condiție esențială pentru existența actului, chiar în privința părților contractante, care trebuie îndeplinită mai înainte de celebrarea căsătoriei, așa cum prevede formal art. 710 proc. civilă, iar transcrierea în registrul de foi dotale sau de transcripțiuni este o formalitate prescrisă de lege pentru asigurarea intereselor celor de al treilea care ar contracta cu soții ;

Că, de aci rezultă că un act dotal autentificat înainte de celebrarea căsătoriei, dar netranscris, este valabil între soți, dar nu este opozabil terților persoane ; astfel că cererea soților, de a se transcrie actul lor, chiar după celebrarea căsătoriei, departe de a vătămă vre-un drept, nu are de consecință decât de a asigura, cel puțin de aci înainte, interesele terților ;

Că, în concordanță cu aceste principii, trebuie interpretat art. 710 pr. civilă, din care ar rezulta, la prima vedere, că nu numai autentificarea, dar și transcrierea trebuie efectuată înainte de căsătorie și că ea trebuie cerută și de către constitutorii dotei, astfel că, în materie de transcriere, interesul terților fiind singurul care primează, o asemenea cerere nu poate fi respinsă numai pentru motivul că este făcută după celebrarea căsătoriei și numai de către soți, fără concursul constitutorilor dotei ;

Că, prin urmare, apelul fiind fondat, cererea făcută în speță de apelanta cată să fie admisă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier G. T. Ionescu, Curtea admite apelul.

Semnăți : C. Macri, Gh. T. Ionescu, I. Zenobie.

TRIBUNALUL ILFOV S. I.

Audiența dela 23 Noembrie 1927

Președinția D-lui Victor Popovici, judecător

Ministerul de Finanțe cu Djerbrail Sarchiz

MINORITATE.—ACTE FĂCUTE DE MINOR.—LEZIUNE.—ACȚIUNE ÎN ANULARE. — ACTE PENTRU CARI LEGEA CERE RESPECTAREA UNOR ANUMITE FORME.—PREJUDICIU CAUZAT MINORULUI. — DACĂ ARE ACȚIUNE PENTRU LEZIUNE. — ACȚIUNE ÎN DAUNE CONTRA TUTORULUI.—ART. 951 ȘI 1157 C. C.

MINORITATE.—ACTE FĂCUTE FĂRĂ ÎNDEPLINIREA FORMELOR CERUTE DE LEGE.—NULITATEA LOR INDEPENDENT DE ORICE LEZIUNE.—ART. 951, 1157 ȘI 1166 COD. CIVIL.

SUBROGAȚIUNE. — CONVENȚIUNI. — EFECTUL LOR FAȚĂ DE CEL DE AL TREILEA.—DREPTUL CREDITORILOR DE A EXERCITA DREPTURILE ȘI ACȚIUNILE DEBITORULUI.—ART. 974 COD. CIVIL.

MINORITATE. — MINOR. — ACȚIUNE ÎN RESCIZIUNE. — ACT FĂCUT FĂRĂ PAZA FORMELOR LEGALE.—ANULAREA LUI PENTRU VIPIU DE FORMĂ INDEPENDENT DE CIRCUMSTANȚELE ÎN CARE S'A SĂVÂRSIT ACTUL.—QUASI-DELICT SĂVÂRSIT DE MINOR.—ART. 951, 1157, 1162, 1163 ȘI 1166 COD. CIVIL.

1. Din cuprinsul dispozițiilor art. 951 și 1157 cod. civil, rezultă că numai actele pentru cari legea nu cere o formalitate specială și cari au fost făcute personal de minor, vor putea fi atacate de acesta la majoritate sau chiar în timpul minorității de către reprezentanții săi legali și numai pentru cauză de leziune ; în ce privește însă actele pentru cari legea cere anumite formalități de îndeplinit, dacă aceste acte au fost făcute de tutor în limitele man-

datului său și cu paza tuturor formelor cerute de lege, ele nu vor putea fi atacate de minor nici chiar pentru cauză de leziune, minorul în acest caz, dacă a fost într'adevăr prejudiciat, nu poate avea decât o acțiune în daune în contra tutorului său.

2. Când pentru un act legea cere îndeplinirea unor formalități, precum autorizarea consiliului de familie, omologarea Tribunalului sau altele, și aceste acte au fost făcute, fie de minor fie de tutor fără îndeplinirea acelor formalități, ele vor putea fi anulate în folosul minorului independent de orice leziune și numai pentru lipsa acelor formalități.

3. Potrivit art. 974 cod. civ. creditorii pot exercita toate drepturile și acțiunile debitorului lor, atunci când acesta din neglijență, nepăsare sau reavoință, nu exercită acele acțiuni menite a întregi elementele patrimoniului său și această subrogare fiind o consecință a dreptului de gaj, dă drept creditorilor să exercite acele acțiuni în locul debitorului, însă numai pentru ei și în interesul lor propriu, pentru a'și pregăti o urmărire posibilă.

4. Dispozițiunile art. 1162 ccd. civ. potrivit cărora minorul n'are acțiune în resciziune contra obligațiunilor ce rezultă din delictele sau quasi-delictele sale, se aplică numai acolo unde este vorba de o acțiune în resciziune pentru cauză de leziune, iar nu și acolo unde nulitatea se pronunță pentru lipsa unor formalități edictate într'un interes al incapacitilor, deci de ordine publică; astfel că manoperele dolosive întrebuintate de minor la încheierea unui act, nu vor putea constitui o piedică pentru anularea acelui act din cauza lipsei formelor legale, deoarece o asemenea nulitate fiind de ordine publică, ea se prezintă independent de circumstanțele care înconjură actul.

No. 937.—Admisă acțiunea intentată de Ministerul de Finanțe în numele și pentru debitorul său Grigore Dâmboviceanu în contra lui Djibrail Sarchiz.

S'au ascultat D-ni avocați Gheciu din partea Ministerului de Finanțe și Ioanid pentru pârâțul Djibrail Sarchiz.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Ministerul de Finanțe, prin reprezentanții săi legali, în numele și pentru debitorul său Grigore Dâmboviceanu, în contra lui Djibrail Sarchiz, din București str. Pantelimon No. 10, pentru anularea actului de ipotecă autentificat de Trib. Ilfov, secția notariat la No. 18387 din 1 Iulie 1925 și înscris la No. 1667 din aceeași zi.

Având în vedere și cererea de chemare în garanție făcută de Djibrail Sarchiz în contra lui E. Froimescu, proprietarul agenției „Universala” și P. Mihail, avocat din București, pentru ca, în cazul când se va anula sus zisul act de ipotecă,

să fie obligați aceștia să plătească numitului suma de 300.000 lei capital, cu procente și cheltueli.

Având în vedere actele din dosar, susținerile ambelor părți, precum și rezumatele de concluziuni depuse de părți la dosar.

Având în vedere că Ministerul de Finanțe își întemeiază acțiunea sa, pe faptul că, fiind creditorul lui Gr. Dâmboviceanu cu sumed e3.608.087 lei, iar gajul său, diminuându-se prin contractarea ipotecei de mai sus, și față de înacțiunea debitorului său Gr. Dâmboviceanu, de a cere oanularea acestei ipotece, ce este anulabilă, înțelege să uzeze de acțiunea oblică, ce i-o conferă art. 974 c. civ. și să ceară el, în numele lui Gr. Dâmboviceanu, anularea actului de ipotecă, susținând că leziunea, rezultă din însăși contractarea actului de ipotecă.

Având în vedere că pârîțul Djibrail Sarchiz, opune acestei acțiuni 2 excepțiuni și anume: 1) suma împrumutată a folosit minorului, deoarece toți banii întrebuintându-i la repararea imobilului din str. Dr. Radovici, acest imobil a căpătat o plus valută — astfel că, nefiind leziune, actul de ipotecă nu mai poate fi anulat conf. art. 1157 c. civ. și 2) la contractarea împrumutului, Gr. Dâmboviceanu, a întrebuintat manopere frauduloase, căutând a dovedi să este major, cu cartea sa de student, eliberată de Facultatea de Drept din București, și unde era trecut anul nașterii „7 Mai 1903”, — cu un pașport eliberat de Prefectura Poliției Craiova, unde de asemenea era trecut anul nașterii „7 Mai 1903”, — cu biletul de liberă conducere a automobilului și cu biletul de înscriere la biuroul Populației, unde de asemenea era trecută data nașterii de „7 Mai 1903”, — deci minorul întrebuintând manopere dolosive la încheierea contractului, nu mai poate cere anularea acelui contract, conf. art. 1162 c. civ.

Având în vedere că la interogatorul luat lui Gr. Dâmboviceanu, acesta, recunoaște că într'adevăr toată suma de 230.000 lei a întrebuintat-o la repararea imobilului din str. Dr. Radovici, refăcându-l din nou, cu pavaj, zugrăveli, tapete, sobe de teracotă etc., ridicându-i valoarea de la 400.000 lei cu cât îl cumpăraseră, la cel puțin valoarea de 1.000.000 lei.

Având în vedere că, deasemenea din extractul de pe actul de naștere eliberat de Primăria orașului Craiova, se constată că Gr. Dâmboviceanu s'a născut în acel oraș la 7 Mai 1905, — deci la data de 1 Iulie 1925, când a contractat împrumutul, era minor.

Având în vedere că, conform art. 951 c. civ. comb. cu art. 1157 minorul nu poate ataca angajamentul său pentru cauză de incapacitate, decât în caz de leziune, și în acest caz, acțiunea în resciziune o poate exercita în contra oricărei convențiuni.

Considerând că din principiile cuprinse în aceste texte, rezultă că legiuitorul a înțeles actele pentru care legea nu cere nici o formalitate specială, cum ar fi spre ex. un contract de arendă sau de închiriere și care au fost făcute personal de minor; numai aceste acte vor putea fi dărâmate de minor la majoritate, sau de reprezentanții săi în cursul minorității și numai pentru leziune.

Cât privește actele pentru care legea cere anumite formalități de îndeplinit, dacă aceste acte au fost îndeplinite de epitrop în limitele mandatului său și cu păzirea tuturor formelor cerute de lege, aceste acte vor fi pe deantregul opozabile minorului în baza principiului „*factum tutoris, pactum pupilli*” și nu vor putea fi atacate de minor nici chiar pentru cauză de *leziune*, fiindcă este presupus, că minorul a fost îndeajuns de proteguit prin îndeplinirea formalităților cerute de lege; chiar dacă în acest caz a fost prejudicat, el nu poate avea decât o acțiune în daune în contra tutorului său.

Intr'adevăr, art. 1166 c. civ. consfințește acest sistem și arată că atunci când formalitățile cerute în privința minorilor sau interzișilor atât pentru înstrăinarea imobilelor cât și pentru împărțeala unei succesiuni s'au îndeplinit, ei sunt relativ la aceste acte, considerați ca și cum le-ar fi făcut la majoritate sau înaintea interdicțiunii.

Că, însă, atunci, când pentru un act legea cerea îndeplinirea unor formalități, precum ar fi, autorizarea consiliului de familie, omologarea tribunalului sau altele, și aceste acte au fost săvârșite, fie de minor fie de tutorele său, *fără să se îndeplinească acele formalități*, actul va putea fi anulat în folosul minorului, *independent de orice leziune*, și numai pentru lipsa acelor formalități, de oarece este presupus că minorul nu a fost apărat de câte ori nu s'au îndeplinit formalitățile cerute de lege.

Acest drept al minorului de a cere anularea actelor *făcute fără îndeplinirea formelor legale*, rezultă în mod virtual, din însăși prohibițiunea legii, care a impus anume formalități pentru complectarea capacității minorului, dar și din art. 1163 c. civ. care arată că minorul nu mai poate exercita acțiunea în resciziune, dacă la majoritate a ratificat un agnăjament *care era nul în forma sa*; — deci, per a contrario — dacă nu a ratificat acel angajament, el va putea cere anularea lui, pentru lipsa formelor legale și *independent de orice leziune*.

Prin urmare, rezultă că, legiuitorul român nu a adoptat pe de-a-tregul principiul din dreptul roman „*minor restituitur non tanquam minor, sed tanquam loesus*”, ci l'a modificat, adoptând în totul sistemul codului francez, cu atât mai mult cu cât la noi, acest sistem este întărit de art. 951 c. civ., care lipsește în codul francez. — Astfel că dispozițiunile art. 951 comb. cu 1157 c. civ. se pot rezuma la noi în felul următor: actele făcute de tutor în limitele mandatului său legal și cu îndeplinirea formelor prescrise de lege, obligă pe minor și nu pot fi atacate nici de dânsul, nici de reprezentanții săi; iar actele făcute de tutor *fără îndeplinirea formelor legale*, ele pot fi atacate de minor, fie de reprezentanții săi, *prin acțiunea în anulare, pentru lipsă de forme, independent de orice leziune*. Cât privește actele făcute de minor, pentru care legea nu cere nici o formalitate, singura cale prin care pot fi atacate este numai acțiunea în resciziune *pentru leziune*, acordată de art. 951 comb. cu 1157 c. civ.

Dar acțiunea în anulare, ce o are minorul pentru a ataca angajamentele sale, pentru lipsa formalităților cerute de lege,

și *independent de orice leziune*, rezultă și din principiile generale de drept.

Intr'adevăr, în teoria clasică a nulităților, se expuneau nulitățile *absolute* și nulitățile *relative*, calificându-se primele, ca nulități de ordine publică iar cele relative ca nulități de ordin privat sau nulități protectoare a incapacabililor. Astăzi însă, este generalmente admis, că sunt nulități *relative de ordine publică*, acele care derivă *din incapacitatea părților*, și care nulități scapă de aprecierea judecătorilor, ele impunându-li-se, numai prin simpla lor constatare materială.

Această distincțiune, care precizează o idee de ordin general, a fost consacrată definitiv de Curtea de Casație franceză printr'o deciziune din 7 Martie 1922 „*que certaines nullités relatives s'imposaient mathématiquement aux juges par le fait seul qu'était relevée l'absence matérielle d'un élément, tel que le défaut des formalités exigées pour certains actes, du mineurs*”, — și care a fost adoptată de toată jurisprudența franceză (Cass. fr. 22 Mart. 1922, C. Ap. Dijon, 29 Iqan 1923. v. Baudry-Lacantinerie Droit Civil supplément vol. III, pag. 43 urm.).

Prin urmare, din moment ce nulitatea ce derivă din incapacitatea minorului este de ordine publică și se impune matematic judecătorului numai prin simpla lor constatare materială, urmează, că, dacă, legiuitorul a impus anumite formalități unor acte ale minorului, formalități menite să acopere incapacitatea minorului, lipsa acestor formalități, derivând din incapacitatea minorului, vor fi de ordine publică, și judecătorul va pronunța nulitatea actului, imediat ce constată lipsa lor, fără a se mai preocupa de alte considerațiuni.

Având în vedere că conform art. 401 și 402 c. civ. tutorele, fie chiar tatăl sau mama, nu pot lua împrumut pentru minor, *nici a ipoteca*, nici a înstrăina averile lui nemișcătoare, fără autorizarea prealabilă a consiliului de familie, omologată de tribunal în camera secretă ascultând și concluziunile procurorului.

Având în vedere că în speță, Gr. Dâmboviceanu, a contractat un împrumut și l'a garantat cu o ipotecă, fără a se îndeplini formalitățile cerute de art. 401 și 402 c. civ., — deci el, care era minor, la data contractării împrumutului, poate cere anularea *acelui act de ipotecă numai pentru lipsa acestor formalități*, și fără a mai fi nevoie să facă dovada, că a *fost lezat*, prin acel act.

Având în vedere că conf. art. 974 c. civ. creditorii pot exercita toate drepturile și acțiunile debitorului lor, atunci când acesta, din neglijență, nepăsare sau rea voință, nu exercită acele acțiuni menite a întregi elementele patrimoniului său; această subrogare, fiind o consecință a dreptului de gaj, dă drept creditorilor să exercite acele acțiuni în locul debitorului, dar pentru ei și în interesul lor propriu, pentru a-și pregăti o urmărire posibilă.

Că, în speță, Ministerul de Finanțe, fiind creditorul lui Gr. Dâmboviceanu pentru suma de 3,608,087 lei, poate, prin subrogare în locul debitorului său, se exercite el această acțiune în anulare, și să ceară anularea actului de ipotecă,

numai pentru lipsa formalităților cerute de lege, și fără a mai fi nevoie să facă dovada că minorul a fost lezat prin acel act.

Că așa fiind, prima obiecțiune, ridicată de pârâul Djibrail Sarchiz, că, întru cât suma împrumutată lui Gr. Dâmboviceanu i-a folosit acestuia, ridicând valoarea imobilului prin reparațiile făcute cu acei bani, urmează a fi înlăturată, de oarece, după cum s'a arătat mai sus, din moment ce Gr. Dâmboviceanu era minor atunci când a contractat, și actul a fost făcut fără îndeplinirea formelor legale, menite a-i complectă capacitatea sa, el urmează a fi declarat nul, în mod automat, din moment ce se constată lipsa acelor formalități.

Având în vedere că, în al doilea rând, pârâul Djibrail Sarchiz susține că Gr. Dâmboviceanu atunci când a contractat împrumutul garantat prin ipotecă, a întrebuițat manopere dolosive, căutând să-l inducă în eroare că este major, prin cartea sa de student, unde era trecut data nașterii „7 Martie 1903”, prin pasportul eliberat de Prefectura Poliției Craiova, permisul de conducere al automobilului, biletul de înscriere la biurul populației, unde deasemenea data nașterii era trecută „7 Martie 1903”, — astfel ca conform art. 1162 c. civ. el nu mai are acțiunea în resciziune.

Având în vedere că într'adevăr, conform art. 1162 c. civ. minorul nu are acțiunea în resciziune contra obligațiilor ce rezultă din delictele sau quasi delictele sale.

Având în vedere, că din expunerea făcută mai sus, și după distincțiunile stabilite de art. 1163 c. civ. între angajamentele nule în forma lor și angajamentele numai rescindabile și deci, supuse restituirei, rezultă că, lipsa formalităților prescrise de lege, într'un interes care atinge ordinea publică, pentru abilitarea minorului, face ca actul să fie nu numai rescindabil, dar isbit de nulitate.

Trebuie de reținut această distincțiune importantă, că sunt nule actele minorului pentru care legea a prescris formalități speciale, și vor fi numai rescindabile pentru cauza de leziune, acele pentru care legea nu a cerut nici o formalitate, — adică, actele pe care le putea face și tutorul fără autorizarea consiliului de familie.

Că, odată stabilită această distincțiune, rezultă că dispozițiunile art. 1162 c. civ. se vor aplica, acolo unde este vorba de acțiunea în resciziune pentru cauza de leziune, iar nu acolo, unde nulitatea se pronunță, matematic pentru lipsa unor formalități, edictate într'un interes de protejire a incapacibililor, deci de ordine publică.

Că, deci, manoperile dolosive nu vor constitui o piedică pentru anularea actului, din cauza lipsei formelor legale, de oarece o asemenea nulitate fiind de ordine publică, ea se prezintă independent de circumstanțele care înconjură actul „les manoeuvres frauduleuses ne sauraient constituer „un obstacle à l'annulation d'un act, que la loi déclare nul „pour inobservation de formalités édictées dans un but de „protection des incapables; une telle nullité est en effet „d'ordre public et se présente indépendamment des circonstances qui entourent l'acte” (C. Apel, Dijon 29 Ian 1923 confirmată de Casaș. franceză).

Având în vedere că instanța în fața căreia se invoacă o asemenea nulitate, pentru neobservarea formelor legale, va

trebui să declare actul nul, iar partea care pretinde că „a fost victima manoperilor întrebuițate de minor, va putea pe cale reconvențională să ceară daune interese de la incapabil, căci aceste manopere constituind un delict, art. 1162 cod. civ. nu autoriză restituirea în folosul unui incapabil, contra obligațiilor rezultând din delictele sau quasi delictele sale. (V. Baudry-Lacantinerie Dr. civil vol. III supplement, pag. 43).

Numai astfel poate fi paralizată, acțiunea în anulare a incapabilului, căci manoperile întrebuițate constituind un delict, obligația lui de a repara dauna cauzată, decurge din lege, — dar nulitatea actului trebuie pronunțată în orice caz, pentru considerațiunile arătate mai sus.

Având în vedere că, în speță, neexistând o atare cerere reconvențională, tribunalul urmează să pronunțe nulitatea actului de ipotecă pentru lipsa formalităților legale.

Având în vedere că, în speță, în afară de considerațiunile de principii expuse mai sus, Djibrail Sarchiz, nici nu a făcut dovada manoperilor întrebuițate de Gr. Dâmboviceanu la contractarea actului de ipotecă.

Intr'adevăr singura dovadă, că Gr. Dâmboviceanu ar fi uzat de acele manopere, căutând să convingă pe pârâul Sarchiz, că este major, cu cartea sa de student și celelalte acte, este numai interogatorul luat lui Dâmboviceanu.

Că, la întrebările puse, acesta a răspuns că la contractarea împrumutului nu i s'a cerut nici un act, nici de către Djibrail Sarchiz și nici de către avocatul acestuia P. Mihail, — astfel că nu a arătat nici cartea de student, nici pasportul și nici biletul de înscriere la biurul populației.

Că, altă dovadă nu există în dosar, din care să se constate că într'adevăr Gr. Dâmboviceanu a întrebuițat acele manopere, uzând de acele acte false spre a induce în eroare pe pârâul despre vârstă.

Având în vedere, că din toate cele expuse, rezultă că și a doua obiecțiune ridicată de pârâul Djibrail Sarchiz este nefondată, și ca consecință acțiunea Ministerului de Finanțe urmează a fi admisă, declarându-se nul actul de ipotecă autentificat de trib. Ilfov s. notariat la N. 18387/925 și înscris la No. 1667/925.

Pentru aceste motive, admite, etc.

Semnat : Victor Popovici.

BIBLIOGRAFIE

a apărut :

Incheerea Contractelor Comerciale

(Art. 35 — 39 C. com).

O foarte interesantă monografie de 171 pagini de E. CRISTOFORIANU, doctor în drept de la Roma avocat București, „Tiparul Românesc“ S. A.

Lei 150